

KONGSBERG

KVARTALSRAPPORT

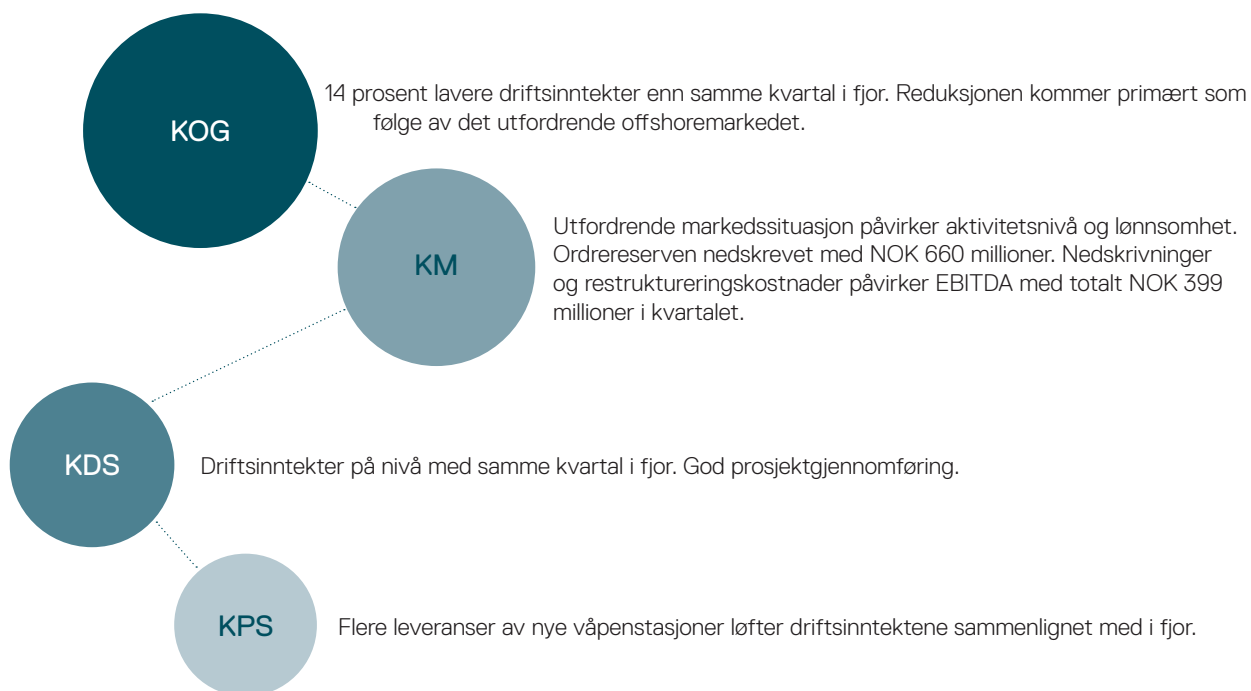
3. KVARTAL 2016

Vi opplever at olje- og offshoremarkedet fortsatt er krevende, og dette påvirker i betydelig grad konsernets totale resultater i kvartalet. Forsvarsområdene våre holder jevn fart, og er på nivå med i fjor. Vi har hatt god ordreinnngang, og opprettholder totalt sett en solid ordresreserve, til tross for nedskrivninger i ordreserven i KM.

Geir Håøy, konsernsjef

HOVEDPUNKTER

NØKKELTALL

	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsinntekter	3 428	4 009	11 893	12 465	17 032
EBITDA	(40)	419	883	1 291	1 784
EBITDA (%)	(1,2)	10,5	7,4	10,4	10,5
EBIT	(162)	281	504	900	944
EBIT (%)	(4,7)	7,0	4,2	7,2	5,5
Resultat før skatt	(203)	288	460	920	944
Resultat etter skatt	(144)	218	389	691	755
EPS (NOK)	(1,20)	1,81	3,25	5,70	6,23
Ordreinnegang	4 067	3 388	11 307	12 351	15 238

	30.9.	30.6.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Egenkapitalandel (%)	31,3	30,7	32,0
Netto rentebærende gjeld	2 782	2 667	(941)
Arbeidskapital ¹⁾	3 586	3 980	2 749
ROACE (%) ²⁾	6,1	12,3	13,5
Ordreserver	17 858	18 069	19 597
Antall ansatte	7 345	7 417	7 688

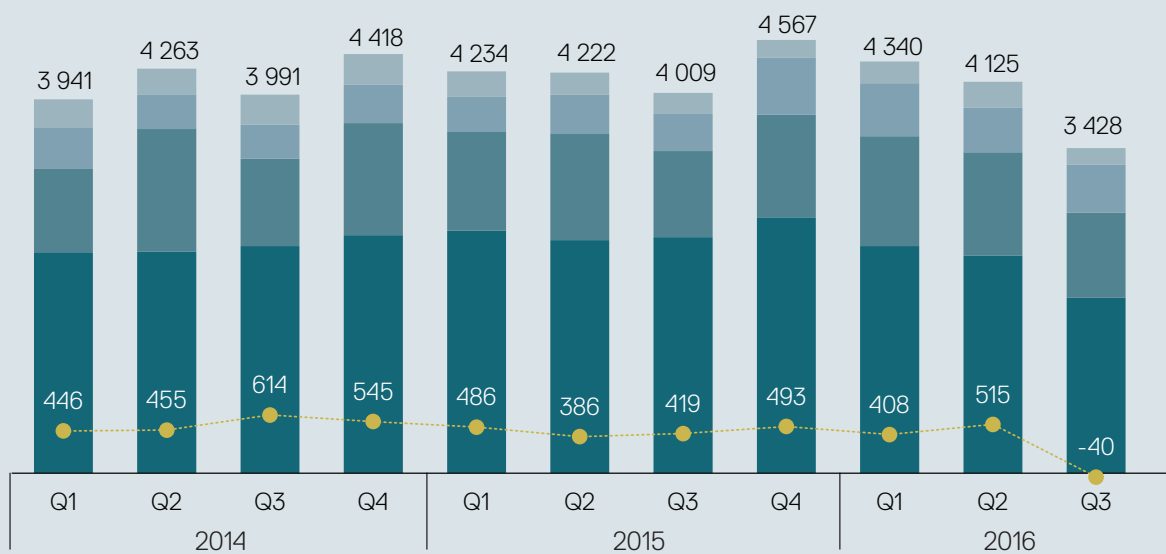
¹⁾ Omløpsmidler fratrukket kortsiktig gjeld

²⁾ 12 måneders rullerende EBIT dividert på 12 måneders gjennomsnitt av bokført egenkapital + rentebærende gjeld

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

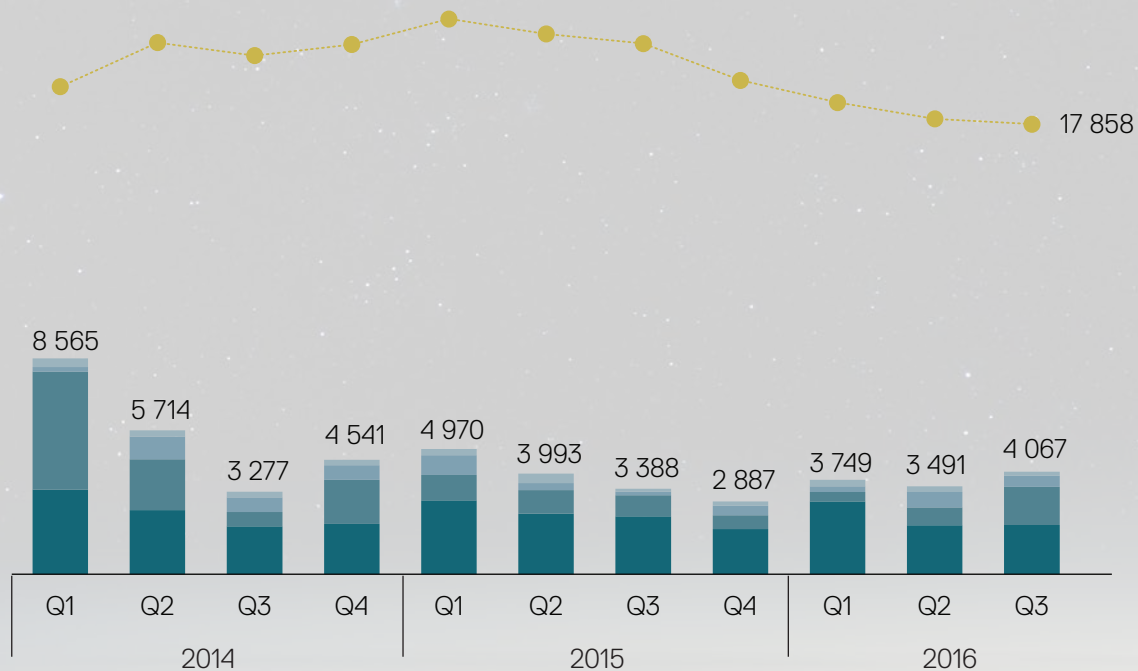
● KM ● KDS ● KPS ● ØVRIG

● EBITDA

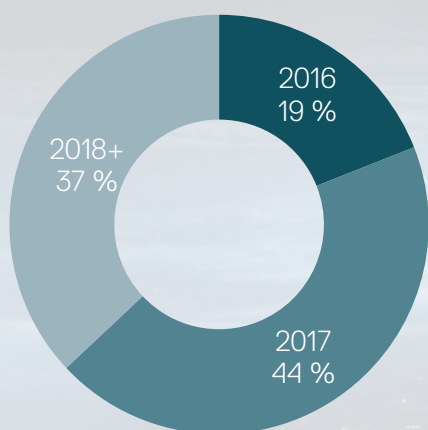
ORDREINNGANG & -RESERVE

● KM
 ● KDS
 ● KPS
 ● ØVRIG
● Ordrereserve

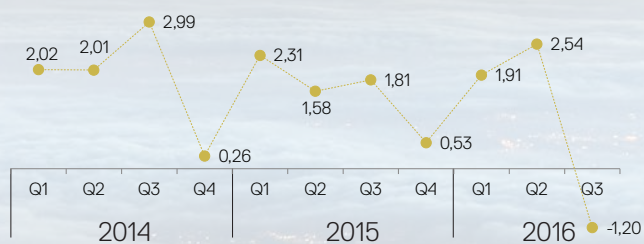

ORDRERESERVE

Fordelt i henhold til tid for levering

EPS

RESULTAT, MARKED OG ORDRE

Konsernet har i 3. kvartal 2016 driftsinntekter på NOK 3.428 millioner, 14 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. Reduksjonen kommer hovedsakelig fra de olje- og offshorerelaterte delene av konsernet. KMs driftsinntekter er 26 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. KDS har driftsinntekter på nivå med 3. kvartal 2015, mens KPS har en økning på NOK 114 millioner.

EBITDA-marginen i kvartalet er minus 1,2 prosent. Volumreduksjonen innen olje og offshore er om lag 30 prosent, noe som påvirker resultatet negativt. Som en følge av usikkerheten i den offshoreeksponerte delen av KMs ordreserverve er ordreserven nedskrevet med NOK 660 millioner i kvartalet. Blant annet som følge av dette er det i KM foretatt nedskrivning av verdien av varelager, valutasikringer og andre poster med en total resultateffekt på NOK 354 millioner. I tillegg har KM NOK 45 millioner i restruktureringskostnader i kvartalet. Antall ansatte og innleide i KM er de siste 15 månedene redusert med om lag 600. Basert på de tiltak som nå er planlagt eller iverksatt vil kostnadsbasen være omkring NOK 500 millioner lavere i 2017 sammenlignet med 2016. Konsernets forsvarsområder styrker marginen sammenliknet med 3. kvartal 2015. Resultatandel fra Patria i 3. kvartal er NOK 20 millioner, og er inkludert i KDS.

Ordreinngangen i 3. kvartal er NOK 4.067 millioner, som gir en brutto book/bill på 1,19. Ordreserven ved utgangen av kvartalet er NOK 17.858 millioner.

Akkumulert i 2016 er driftsinntektene NOK 11.893 millioner, 5 prosent lavere enn samme periode i 2015. EBITDA-marginen er 7,4 prosent. Nedskrivningene i KM i 3. kvartal og restruktureringskostnader i KM og KOGT påvirker resultatet hittil i 2016 negativt med NOK 457 millioner. EBITDA er så langt i år påvirket positivt med NOK 92 millioner knyttet til salg av aksjepost i KBC Advanced Technologies Ltd, samt avklaringer mot kunde i KPS.

KONTANTSTRØM

KONGSBERG har en netto reduksjon i betalingsmidler i 3. kvartal på NOK 187 millioner, og en netto reduksjon hittil i år på NOK 558 millioner. Kontantstrømmen fra driftsaktiviteter påvirkes negativt av bruk av forskudd mottatt fra kunder i 2014.

Det var i 2015 betydelige negative midlertidige likviditetseffekter knyttet til rullering av valutasikringer, hvor kontantstrømmen forventes å komme tilbake i hovedsak i 2017 og 2018.

	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2015
EBITDA	(40)	419	883	1 291	1 784
Endring i netto omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster	159	(1 074)	(812)	(2 137)	(2 871)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	119	(655)	71	(846)	(1 087)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(228)	(95)	(3 228)	(340)	(499)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(27)	(24)	2 683	(1 137)	(1 139)
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler	(51)	47	(84)	80	108
Netto endring betalingsmidler	(187)	(727)	(558)	(2 243)	(2 617)

BALANSE

Konsernet har ved utgangen av 3. kvartal en netto rentebærende gjeld på NOK 2.782 millioner. Brutto rentebærende gjeld består i hovedsak av fire obligasjonslån på til sammen NOK 2.507 millioner, samt en brofasilitet på EUR 160 millioner. Konsernet har i tillegg en syndikert trekkfasilitet på NOK 1,5 milliarder, og en kassekreditt på NOK 500 millioner. Ved utgangen av 3. kvartal var det ikke trukket på disse. Se også note 5.

Egenkapitalandelen er ved utgangen av 3. kvartal 31,3 prosent. Bokført egenkapital er til nå i 2016 økt med NOK 557 millioner. I 3. kvartal er bokført egenkapital økt med NOK 60 millioner.

	30.9.	30.6.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Egenkapital	6 684	6 624	6 127
Egenkapitalandel (%)	31,3	30,7	32,0
Totalkapital	21 329	21 557	19 121
Arbeidskapital	3 586	3 980	2 749
Brutto rentebærende gjeld	4 031	4 103	866
Betalingsmidler	1 249	1 436	1 807
Netto rentebærende gjeld	2 782	2 667	(941)

VALUTA

KONGSBERG har en valutapolicy som innebærer at kontraktsfestede valutastrømmer sikres med terminkontrakter (virkelig verdisikringer). I tillegg sikres en andel av forventet ordreinngang i henhold til fastlagte prinsipper (kontantstrømsikringer). På denne måten søker konsernet å dempe virkningene av valutasingninger på inntil to års sikt, se også note 5. Konsernets policy ble endret i 2015, slik at forventet ordreinngang sikres på en kortere horisont enn under tidligere policy. Svekkelsen av norske kroner er generelt positiv for KONGSBERG, men effekten vil komme over tid etter hvert som de inngåtte valutakontraktene forfaller. Selskapets portefølje av kontantstrømsikringer har ved utgangen av kvartalet en virkelig verdi på minus NOK 479 millioner, noe som påvirker bokført egenkapital negativt. Virkelig verdi er økt med NOK 1.244 millioner hittil i 2016. I forbindelse med nedskrivning av ordreserver, og som en konsekvens av redusert sikringsvolum som følge av lavere forventet ordreinngang i amerikanske dollar fremover, er det bokført et valutatap på NOK 130 millioner i 3. kvartal, som inngår i de totale nedskrivningene i KM.

PRODUKTUTVIKLING

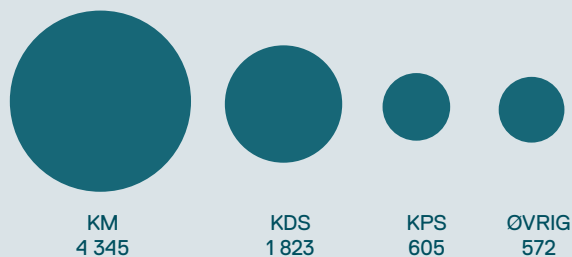
KONGSBERG satser kontinuerlig på produktutvikling, både gjennom egenfinansierte og kundefinansierte programmer. Konsernet har i 3. kvartal kostnadsført NOK 210 millioner (NOK 153 millioner) i produktutvikling og -vedlikehold. I tillegg er det balanseført NOK 119 millioner (NOK 20 millioner). Total egenfinansiert produktutvikling og -vedlikehold i 3. kvartal er NOK 329 millioner (NOK 173 millioner).

Hittil i år er det kostnadsført NOK 725 millioner (NOK 729 millioner) i produktutvikling- og vedlikehold, mens det er balanseført NOK 198 millioner (NOK 62 millioner). Total egenfinansiert produktutvikling og -vedlikehold hittil i år er NOK 923 millioner (NOK 791 millioner). Se tabell i note 6. I tillegg kommer kundefinansierte utvikling, enten som en del av et leveranseprosjekt eller som et spesifisert utviklingsoppdrag. Totale kostnader til produktutvikling og -vedlikehold utgjør over tid omlag ti prosent av driftsinntektene.

PERSONALFORHOLD

KONGSBERG har 7.345 medarbeidere ved utgangen av kvartalet, hvor om lag 34 prosent er ansatt i selskaper utenfor Norge. Antall ansatte er redusert med 72 i kvartalet, hovedsakelig knyttet til nedbemanningsprosessene som har vært gjennomført i KM. Det er i kvartalet annonsert ytterligere reduksjon av antall ansatte i KM.

ANTALL ANSATTE PER OMRÅDE

ØVRIG VIRKSOMHET

Øvrig virksomhet består av Kongsberg Digital (KDI), samt av eliminerings- og eksterne driftsinntekter for eiendomsvirksomheten.

I juli signerte KONGSBERG en avtale med et datterselskap av National Oilwell Varco om salg av området Subsea Products fra det tidligere forretningsområdet Kongsberg Oil & Gas Technologies. Avtalen ble sluttført i september. Øvrige områder fra KOGT er fra 1. juli 2016 integrert i henholdsvis KM og KDI.

ANDRE FORHOLD

Siktelse korrupsjonssak Romania henlagt 16. august 2016

Det ble i februar 2014 tatt ut siktelse mot Kongsberg Gruppen ASA, Kongsberg Defence & Aerospace AS og en ansatt i Kongsberg Defence & Aerospace AS med påstand om grov korrupsjon i tilknytning til leveranser av kommunikasjonsutstyr til Romania i perioden 2003-2008. Økokrim meddelte 16. august 2016 at siktelsene mot Kongsberg Gruppen ASA og Kongsberg Defence & Aerospace AS er henlagt. Ved at sakene er henlagt er ikke Kongsberg Gruppen ASA og Kongsberg Defence & Aerospace AS lenger under etterforskning eller mistanke for korrupsjon. Økokrim har tatt ut tiltale mot en tidligere ansatt for blant annet økonomisk utroskap mot selskapet.

	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsinntekter	1 849	2 487	6 538	7 501	10 197
EBITDA	(255)	328	211	877	1 109
EBITDA (%)	(13,8)	13,2	3,2	11,7	10,9
Ordreinnngang	1 957	2 300	6 784	7 643	9 441

	30.9.	30.6.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Ordreservere	5 952	6 666	6 791
Antall ansatte	4 345	4 412	4 536

RESULTAT

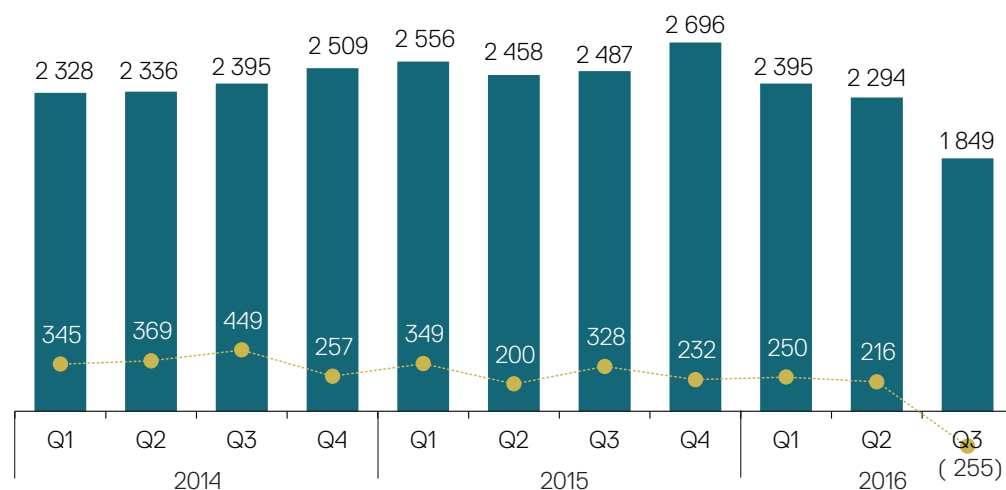
Driftsinntektene i 3. kvartal ble NOK 1.849 millioner, 26 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. Reduksjonen i driftsinntekter kan i hovedsak knyttes til aktivitetsnivået i den offshorerelaterte virksomheten. Det er også noe redusert aktivitet mot den tradisjonelle handelsflåten.

EBITDA i kvartalet er minus NOK 255 millioner. Som følge av den utfordrende markedssituasjonen innen offshore er det gjort kontinuerlige tilpasninger i KM de siste to årene. Det er i 3. kvartal gjort en nedskrivning av ordreserven med NOK 660 millioner. Blant annet som følge av dette er det gjort nedskrivning av verdien av varelager med NOK 150 millioner, valutasikringer med NOK 130 millioner og andre poster, herunder fordringer, med NOK 74 millioner, totalt NOK 354 millioner. Det er i kvartalet kostnadsført NOK 45 millioner i restruktureringskostnader innen offshorevirksomheten.

Driftsinntektene akkumulert i 2016 er NOK 6.538 millioner, ned 13 prosent sammenlignet med samme periode i fjor. EBITDA-marginen er 3,2 prosent, og er påvirket negativt av nedskrivningene i 3. kvartal, samt NOK 83 millioner i akkumulerte restruktureringskostnader.

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

- Driftsinntekter
- EBITDA

Det gjøres betydelige kostnadsreducerende tiltak i KM. Basert på de tiltak som nå er planlagt eller iverksatt vil kostnadsbasen være omkring NOK 500 millioner lavere i 2017 sammenlignet med 2016. Ved utgangen av 2016 vil antall ansatte og innleide være redusert med i overkant av 800 siden 2. kvartal 2015. Til tross for at noen av kjernemarkedene er meget utfordrende, gjøres det fortsatt investeringer i utvikling av nye prioriterte produkter og løsninger i eksisterende og nye markeder.

Aktivitetsnivået er godt innen de ikke-offshorerelaterte delene av Subsea. Enheter som fiskeri og marine robotics har begge god lønnsomhet, og vekst på over 30 prosent hittil i 2016. Innen KMs offshorerelaterte virksomhet er aktivitetsnivået svekket, og det er også noe lavere aktivitet i det tradisjonelle handelsflåtesegmentet. Lønnsomheten innen de offshorerelaterte delene av KM påvirkes i tillegg av endret prosjektmiks. Mye av aktivitetsreduksjonen har kommet i områder med tradisjonelt høyere lønnsomhet.

MARKED OG ORDRE

Ordreinngangen i 3. kvartal var NOK 1.957 millioner, tilsvarende en brutto book/bill på 1,06. Om lag NOK 800 millioner av ordreinngangen kommer fra tre RoPax (roll-on/roll-off passenger)-fartøy og to semi-sub heavy-lift/accomodation-fartøy. Dette er leveranser hvor KM påtar seg en betydelig større leveranse enn et tradisjonelt «full picture»-prosjekt. I tillegg til tradisjonelle KM-systemer, som blant annet navigasjon og automasjon, inkluderer kontraktene leveranse og integrasjon av for eksempel elektro og telekommunikasjon.

Hittil i år har KM mottatt kanselleringer på til sammen NOK 179 millioner, som er på nivå med samme periode i 2015. Det registreres fortsatt at mange prosjekter blir utsatt, og deler av ordreserven for leveranser mot offshoremarkedet er usikker. Som følge av dette har KM foretatt en nedskrivning av ordreserven på NOK 660 millioner. Offshore-divisjonens ordreservert utgjør ved utgangen av 3. kvartal om lag NOK 3,7 milliarder. I tillegg er en mindre del av Subseas ordreservert knyttet til offshoremarkedet.

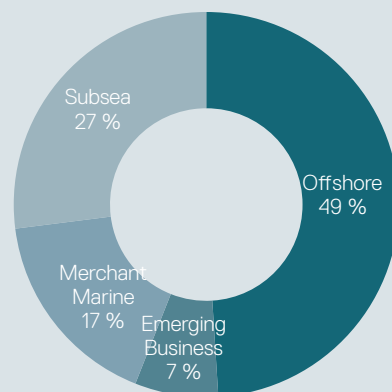
Innen Subsea er det god ordreinngang fra fiskeri- og forskningsmarkedet i kvartalet. Fiskeriområdet har ved utgangen av 3. kvartal allerede høyere ordreinngang enn området hadde i hele 2015. Innen Merchant Marine er ordreinngangen noe svakere i 3. kvartal sammenlignet med foregående kvartaler.

KMs inntekter fra ettermarkedet er ikke en del av forretningsområdets ordreservert. KM har et godt etablert ettermarkedsapparat som betjener over 18.000 fartøy med KM-utstyr. Nedgangen i olje- og gassmarkedet merkes i økende grad også i denne delen av virksomheten. Per utgangen av 3. kvartal 2016 utgjør ettermarkedsaktivitetene i overkant av en fjerdedel av KMs omsetning.

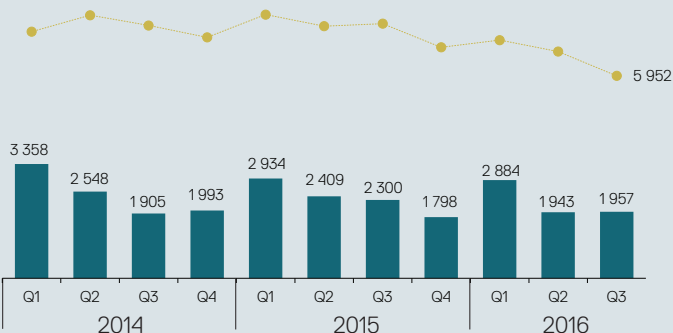
DRIFTSINNTEKTER

Hittil i år per segment

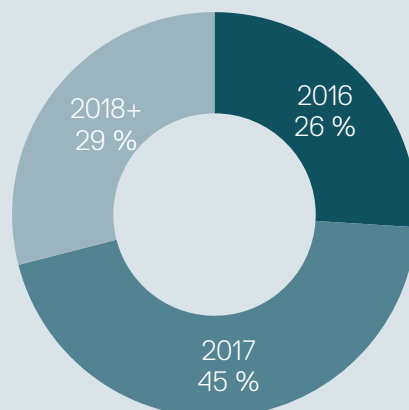
ORDRE

- Ordreinngang
- Ordreservert

ORDRESERVE

Fordelt i henhold til tid for leveranse

	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsinntekter	897	908	3 142	3 066	4 149
EBITDA	169	131	528	412	695
EBITDA (%)	18,8	14,4	16,8	13,4	16,8
Ordreinngang	1 516	832	2 613	2 768	3 310

	30.9.	30.6.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Ordresreserve	8 124	7 481	8 622
Antall ansatte	1 823	1 810	1 729

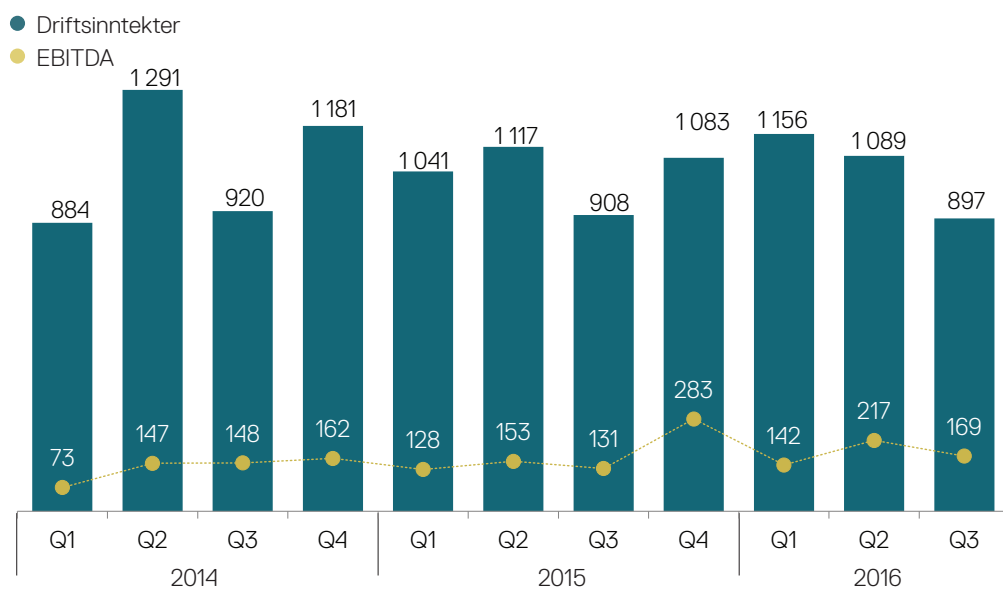
RESULTAT

KDS har et aktivitetsnivå på nivå med 3. kvartal 2015. Driftsinntektene er NOK 897 millioner, med en EBITDA-margin på 18,8 prosent. EBITDA er NOK 169 millioner, og inkluderer NOK 20 millioner i resultatandel fra Patria. EBITDA-marginen i KDS uten Patria er 16,6 prosent.

Driftsinntektene hittil i 2016 er NOK 3.142 millioner, opp 2,5 prosent fra 2015. EBITDA er NOK 528 millioner, inkludert NOK 80 millioner i resultatandel fra Patria fra 24. mai.

KDS har styrket EBITDA-marginen betydelig de senere årene. Dette skyldes en kombinasjon av mange faktorer, blant annet volum-effekt knyttet til flydelproduksjon, større andel prosjekter i leveransefase kontra oppstartfase, samt generelle effektivitetsforbedringer i hele organisasjonen. De store leveranseprosjektene følger oppsatte planer.

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

MARKED OG ORDRE

Ordreinnngangen i 3. kvartal var NOK 1.516 millioner. Ordreinnngangen er hovedsakelig drevet av god ordreinnngang innen kommunikasjons- og romfartsrelaterte løsninger.

Akkumulert ordreinnngang i 2016 er NOK 2.613 millioner. Ordreinnngangen er hovedsakelig drevet av de samme områdene som i 3. kvartal. Ordreinnngangen innen de øvrige områdene i KDS er lav, men som forventet. Det er gode utsikter for kontrakter innen flere kjerneområder de neste 12 månedene.

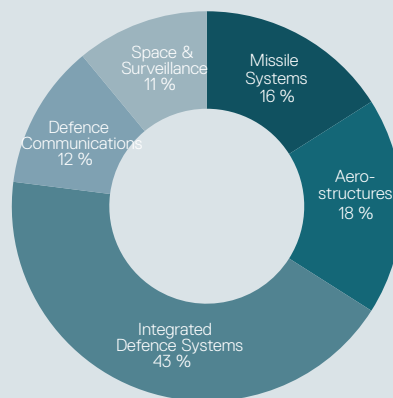
KDS har en produktportefølje som er godt posisjonert mot fremtidige behov og forventet markedsutvikling. Det er stor internasjonal interesse for KONGSBERGs missiler og luftvernssystemer, og høy markedsaktivitet mot flere store programmer både i Europa, USA og Asia. KONGSBERG er Nordens største leverandør av utstyr og tjenester til romindustrien, og aktiviteten innen dette segmentet er økende.

Forsvarsmarkedet er preget av relativt få, men store kontrakter. Som følge av dette er svingninger i ordreinnngangen å anse som normalt. Beslutninger om forsvarsinvesteringer tar ofte lang tid. Kundene for store forsvarssystemer er myndighetene i de aktuelle land. Disse kundene vurderer nasjonal sikkerhet og innenlands næringsutvikling som en vesentlig faktor, i tillegg til produktpris og -ytelse ved kjøp av forsvarsmateriell.

DRIFTSINNTEKTER

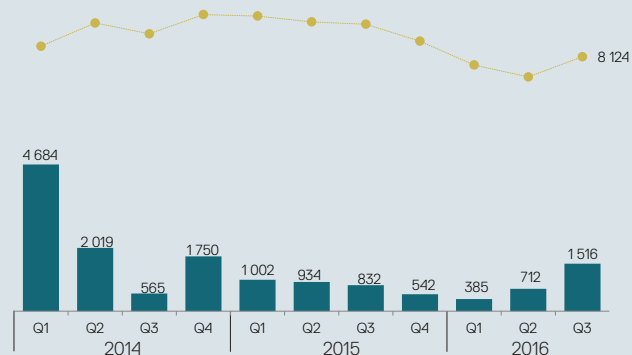
Hittil i år per segment

ORDRE

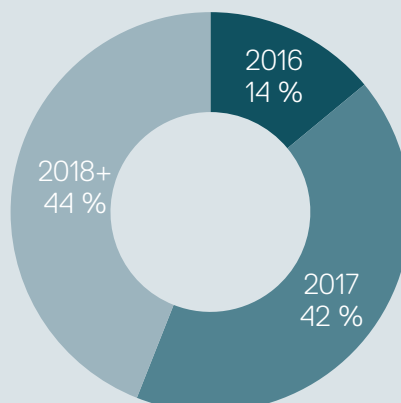
● Ordreinnngang

● Ordrereserve

ORDRERESERVE

Fordelt i henhold til tid for leveranse

	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsinntekter	506	392	1 537	1 177	1 777
EBITDA	24	3	103	165	227
EBITDA (%)	4,7	0,8	6,7	14,0	12,8
Ordreinngang	433	142	1 264	1 195	1 576

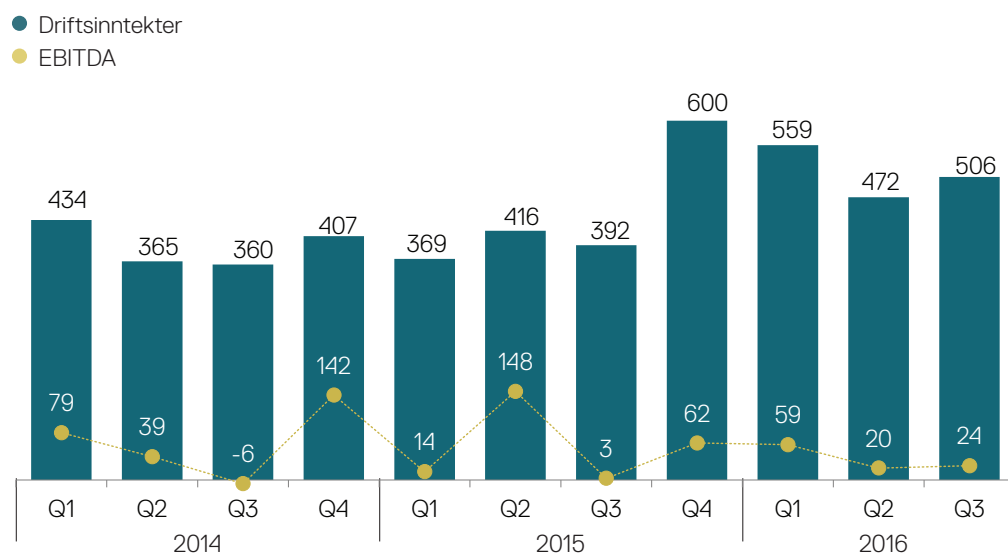
	30.9.	30.6.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Ordresreserve	3 036	3 124	3 325
Antall ansatte	605	605	663

RESULTAT

KPS har driftsinntekter på NOK 506 millioner, og et høyere aktivitetsnivå i 3. kvartal enn i tilsvarende kvartal i fjor. Dette skyldes hovedsakelig en økning i leveranser av nye våpenstasjoner. Det ble i kvartalet levert over 200 nye systemer til åtte forskjellige kunder. I hele 2015 ble det levert om lag 450 nye våpenstasjoner. Leveransene i kvartalet har i hovedsak vært til det kanadiske TAPV-programmet, det amerikanske CROWS-programmet, samt til Sveits og Nederland. I september ble det første MCT-30-systemet levert til kunde. EBITDA-marginen i kvartalet endte på 4,7 prosent.

Driftsinntektene hittil i 2016 er NOK 1.537 millioner, opp 31 prosent fra 2015. EBITDA er NOK 103 millioner. Akkumulert EBITDA er positivt påvirket med NOK 38 millioner knyttet til avklaringer mot kunde. Justert for engangseffekter er underliggende EBITDA-margin 4,2 prosent for årets tre første kvartaler. Det lave underliggende EBITDA-nivået skyldes, som planlagt, høy aktivitet på markeds- og utviklingssiden, særlig knyttet til medium caliber-satsingen.

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

MARKED OG ORDRE

Ordreinnngangen i 3. kvartal var NOK 433 millioner. Ordreinnngangen i kvartalet er hovedsakelig knyttet til MCT-30-programmet med General Dynamics Land Systems, og det amerikanske CROWS III-programmet.

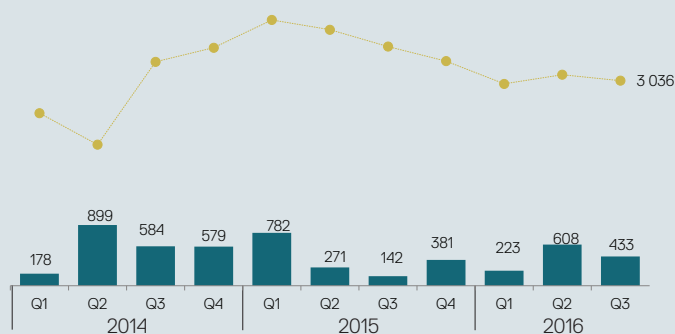
Hittil i år har KPS signert nye ordre til en verdi av NOK 1.264 millioner. KPS har en ordresreserve på NOK 3.036 millioner, hvorav om lag 20 prosent er for leveranse inneværende år. Ordreserven består av vedlikeholdsordre, oppgraderinger, nye RWS-systemer samt reservedeler. Ordreserve relatert til MCT-30 er ved utgangen av 3. kvartal NOK 368 millioner. Ordreinnngangen relatert til MCT-30 til Stryker-programmet har til nå kommet i form av mindre kontrakter.

KPS har gjennom de siste 15 årene bygget seg opp til å bli verdens ledende leverandør av fjernstyrte våpenstyringssystemer. Det er solgt over 18.500 systemer til kunder i 17 land. Den amerikanske hæren er, både direkte og via kjøretøyleverandører, den største kunden, og det jobbes i 2016 for å opprettholde KPS' posisjon i USA for å sikre fortsatt kontrakt på CROWS også etter 2017. Samtidig vil det være fortsatt fokus på vekst i ettermarkedet, samt på etablering av nye posisjoner i markedet for RWS utenfor USA.

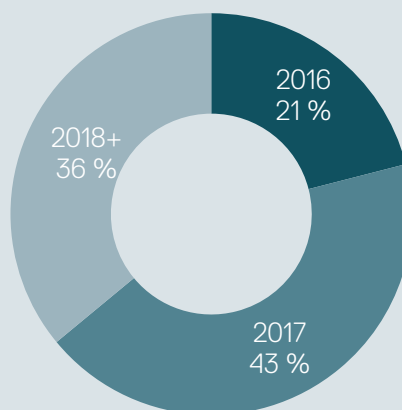
ORDRE

- Ordreinnngang
- Ordresreserve

ORDRERESERVE

Fordelt i henhold til tid for leveranse

DELEIDE SELSKAPER

PATRIA

Patria er Finlands ledende leverandør av teknologiløsninger og vedlikeholdstjenester innen forsvar, sikkerhet og luftfart. Selskapet har en internasjonal organisasjon med om lag 2.800 ansatte, og eier 50 prosent av aksjene i Nammo. KONGSBERG eier 49,9 prosent av aksjene i Patria.

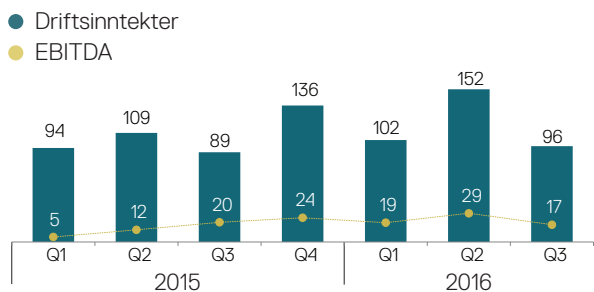

HOVEDPUNKTER

- Høy markedsaktivitet, spesielt knyttet til kjøretøysvirksomheten
- Syv prosent økning i driftsinntekter sammenliknet med 3. kvartal 2015
- God gjennomføring av kjøretøyprosjekter påvirker lønnsomheten i kvartalet positivt

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

EUR millioner

NØKKELTALL

EUR millioner

	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		
	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsinntekter	96	89	349	292	428
EBITDA	17	20	65	37	61
EBITDA (%)	18,0	21,9	18,6	12,6	14,2
Resultat etter skatt	10	12	42	20	38
Ordreinntgang	41	39	192	177	299
Ordrereserve	918	1 056	918	1 056	1 056

BRO MELLOM EBITDA OG KONGSBERGS ANDEL AV RESULTAT ETTER SKATT

Millioner	1.7. - 30.9.		24.5. - 30.9.	
	EUR	NOK	EUR	NOK
EBITDA	17		36	
Finansposter, skatt, avskrivning og amortisering	(7)		(12)	
Resultat etter skatt	10		24	
KONGSBERGs andel (49,9 %) ¹⁾		39		104
Amortisering av merverdier etter skatt		(19)		(24)
Resultatandel innregnet i KDS		20		80

¹⁾ Andel av Patrias resultat etter skatt og justering for minoritetsinteresser

UTSIKTER

Kongsberg Maritime opplever et markant fall i kontrahering av leveranser til nye offshore-fartøy, og betydelig lavere aktivitet i dette segmentet. Endret prosjektsammensetning i ordreboken og lavere volum påvirker marginen negativt. Ordresituasjonen i det tradisjonelle handelsflåtesegmentet har også klart svekket seg gjennom 2016. Totale restrukturingskostnader i 2016 er estimert til i størrelsesorden NOK 120-150 millioner, hvorav NOK 83 millioner er påløpt per 3. kvartal. Ytterligere tilpasninger av kostnadsnivå gjøres løpende på bakgrunn av markedssituasjonen. Det ventes lavere driftsinntekter sammenliknet med samme periode i fjor, og et svakt marginnivå i 4. kvartal. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til deler av ordreserven.

Kongsberg Defence Systems er godt posisjonert innen sine nisjer i et generelt styrket forsvarsmarked. Dette forventes å gi flere kontraktmuligheter over de neste årene for bl.a. missiler, luftvern, flydelsproduksjon, ubåtssystemer og kommunikasjon. Driftsinntektene i resten av 2016 ventes å ligge på nivå med eller noe over tilsvarende periode i 2015. Patria forventer vekst i 4. kvartal 2016.

Kongsberg Protech Systems har en globalt ledende posisjon innen fjernstyrte våpensystemer, og har en godt posisjonert produktportefølje bestående blant annet av den nye medium caliber tårnløsningen som er valgt til de amerikanske Stryker-kjøretøyene. Det forventes driftsinntekter i 4. kvartal på nivå med samme periode i 2015.

Som et ledd i konsernets strategi for utvikling av neste generasjons digitaliserte produkter og tjenester ble Kongsberg Digital etablert 1. juli 2016. Hovedfokus for KDI i 2016 og 2017 er oppbygging og utvikling av virksomheten, herunder arbeid med digitale plattformsløsninger for KMs kunder. Det ventes ikke vesentlige resultatbidrag fra KDI i denne perioden.

Kongsberg, 27. oktober 2016

Styret i Kongsberg Gruppen ASA

NØKKELTALL PER KVARTAL

KOG	2016				2015					2014				
	2016	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner														
Driftsinntekter	11 893	3 428	4 125	4 340	17 032	4 567	4 009	4 222	4 234	16 613	4 418	3 991	4 263	3 941
EBITDA	883	(40)	515	408	1 784	493	419	386	486	2 060	545	614	455	446
EBITDA %	7,4	(1,2)	12,5	9,4	10,5	10,8	10,5	9,1	11,5	12,4	12,3	15,4	10,7	11,3
Ordreinnegang	11 307	4 067	3 491	3 749	15 238	2 887	3 388	3 993	4 970	22 097	4 541	3 277	5 714	8 565
Ordrereserve	17 858	17 858	18 069	18 718	19 597	19 597	21 059	21 439	22 033	21 020	21 020	20 580	21 096	19 344
EBITA	615	(125)	422	318	1 405	387	320	299	399	1 718	453	526	373	366
EBITA %	5,2	(3,6)	10,2	7,3	8,2	8,5	8,0	7,1	9,4	10,3	10,3	13,2	8,7	9,3

KM	2016				2015					2014				
	2016	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner														
Driftsinntekter	6 538	1 849	2 294	2 395	10 197	2 696	2 487	2 458	2 556	9 568	2 509	2 395	2 336	2 328
EBITDA	211	(255)	216	250	1 109	232	328	200	349	1 420	257	449	369	345
EBITDA %	3,2	(13,8)	9,4	10,4	10,9	8,6	13,2	8,1	13,7	14,8	10,2	18,7	15,8	14,8
Ordreinnegang	6 784	1 957	1 943	2 884	9 441	1 798	2 300	2 409	2 934	9 804	1 993	1 905	2 548	3 358
Ordrereserve	5 952	5 952	6 666	7 002	6 791	6 791	7 485	7 412	7 751	7 081	7 081	7 433	7 732	7 250
EBITA	78	(293)	170	201	909	178	271	155	305	1 249	211	405	328	305
EBITA %	1,2	(15,8)	7,4	8,4	8,9	6,6	10,9	6,3	11,9	13,1	8,4	16,9	14,0	13,1

KDS	2016				2015					2014				
	2016	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner														
Driftsinntekter	3 142	897	1 089	1 156	4 149	1 083	908	1 117	1 041	4 276	1 181	920	1 291	884
EBITDA	528	169	217	142	695	283	131	153	128	530	162	148	147	73
EBITDA %	16,8	18,8	19,9	12,3	16,8	26,1	14,4	13,7	12,3	12,4	13,7	16,1	11,4	8,3
Ordreinnegang	2 613	1 516	712	385	3 310	542	832	934	1 002	9 018	1 750	565	2 019	4 684
Ordrereserve	8 124	8 124	7 481	7 861	8 622	8 622	9 163	9 238	9 425	9 471	9 471	8 856	9 203	8 460
EBITA	430	135	184	111	590	260	101	126	103	435	138	124	123	50
EBITA %	13,7	15,1	16,9	9,6	14,2	24,0	11,1	11,3	9,9	10,2	11,7	13,5	9,5	5,7

KPS	2016				2015					2014				
	2016	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner														
Driftsinntekter	1 537	506	472	559	1 777	600	392	416	369	1 566	407	360	365	434
EBITDA	103	24	20	59	227	62	3	148	14	254	142	(6)	39	79
EBITDA %	6,7	4,7	4,2	10,6	12,8	10,3	0,8	35,6	3,8	16,2	34,9	(1,7)	10,7	18,2
Ordreinnegang	1 264	433	608	223	1 576	381	142	271	782	2 240	579	584	899	178
Ordrereserve	3 036	3 036	3 124	2 989	3 325	3 325	3 541	3 790	3 935	3 523	3 523	3 315	3 088	2 555
EBITA	76	16	10	50	177	50	(9)	135	1	201	128	(19)	27	65
EBITA %	4,9	3,2	2,1	8,9	10,0	8,3	(2,3)	32,5	0,3	12,8	31,4	(5,3)	7,4	15,0

SAMMENDRATT RESULTATREGNSKAP

		1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		1.1. - 31.12.
NOK millioner	Note	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsinntekter	3, 5, 12	3 428	4 009	11 893	12 465	17 032
Driftskostnader	6, 12	(3 510)	(3 616)	(11 157)	(11 242)	(15 335)
Resultatandel felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper	4	42	26	147	68	87
EBITDA	3, 10	(40)	419	883	1 291	1 784
Avskrivninger		(85)	(93)	(265)	(273)	(362)
Nedskrivninger eiendom, anlegg og utstyr		-	(6)	(3)	-	(17)
EBITA	3, 10	(125)	320	615	1 018	1 405
Amortisering		(37)	(39)	(111)	(118)	(161)
Nedskrivning immaterielle eiendeler		-	-	-	-	(300)
EBIT	10	(162)	281	504	900	944
Netto finansposter		(41)	7	(44)	20	-
Resultat før skatt		(203)	288	460	920	944
Skattekostnad	9	59	(70)	(71)	(229)	(189)
Resultat etter skatt		(144)	218	389	691	755
<i>Henførbart til</i>						
Aksjonærene i morselskapet		(143)	217	390	684	747
Ikke-kontrollerende interesser		(1)	1	(1)	7	8
Resultat pr. aksje / resultat pr. aksje, utvannet, i NOK		(1,20)	1,81	3,25	5,70	6,23

SAMMENDRATT OPPSTILLING OVER TOTALRESULTATET FOR PERIODEN

		1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		1.1. - 31.12.
NOK millioner	Note	2016	2015	2016	2015	2015
Resultat etter skatt		(144)	218	389	691	755
Totalresultat for perioden:						
<i>Poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder:</i>						
Endring i virkelig verdi finansielle instrumenter						
- Aksjer tilgjengelig for salg	5	35	5	28	46	101
- Kontantstrømsikringer (valutaterminer og rentebytteavtaler)	5	454	(518)	1 290	(270)	(425)
Skatteeffekt kontantstrømsikringer (valutaterminer og rentebytteavtaler)		(114)	140	(323)	73	80
Omregningsdifferanser og sikring av nettoinvestering, valuta		(166)	107	(315)	191	268
Sum poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder		209	(266)	680	40	24
<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet:</i>						
Estimatavvik pensjoner		-	-	-	-	254
Skatt på poster som forblir på egenkapitalen		-	-	-	-	(69)
Sum poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet		-	-	-	-	185
Totalresultat for perioden		65	(48)	1 069	731	964

SAMMENDRATT OPPSTILLING OVER FINANSIELL STILLING

		30.9.	30.6.	31.12.
NOK millioner	Note	2016	2016	2015
Eiendom, anlegg og utstyr		2 678	2 692	2 542
Immaterielle eiendeler	6	2 687	2 633	2 655
Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	4	3 008	3 047	366
Andre langsiktige eiendeler	5	464	290	340
Sum anleggsmidler		8 837	8 662	5 903
Varelager	12	4 660	4 539	4 136
Kundefordringer	12	2 305	2 792	3 038
Anleggskontrakter under utførelse, eiendel	12	2 414	2 588	2 935
Andre omløpsmidler		1 864	1 540	1 302
Betalingsmidler		1 249	1 436	1 807
Sum omløpsmidler		12 492	12 895	13 218
Sum eiendeler		21 329	21 557	19 121
Innskutt egenkapital		982	982	982
Opptjent egenkapital		5 891	6 201	6 298
Virkelig verdi finansielle instrumenter		(222)	(598)	(1 194)
Ikke-kontrollerende interesser		33	39	41
Sum egenkapital		6 684	6 624	6 127
Langsiktige rentebærende lån	5	3 773	4 103	866
Andre langsiktige forpliktelser og avsetninger	2	1 966	1 915	1 659
Sum langsiktige forpliktelser og avsetninger		5 739	6 018	2 525
Anleggskontrakter under utførelse, gjeld	12	2 934	2 801	2 736
Kortsiktige rentebærende lån	5	258	-	-
Andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger	2, 12	5 714	6 114	7 733
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger		8 906	8 915	10 469
Sum egenkapital, forpliktelser og avsetninger		21 329	21 557	19 121
Egenkapitalandel (%)		31,3	30,7	32,0
Netto rentebærende gjeld		2 782	2 667	(941)

SAMMENDRATT OPPSTILLING OVER ENDRING I EGENKAPITAL

	30.9.	30.6.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Egenkapital IB	6 127	6 127	6 282
Totalresultat akkumulert	1 069	1 004	964
Utbytte	(510)	(510)	(1 110)
Egne aksjer	5	5	8
Utbytte ikke-kontrollerende interesser	(3)	-	(2)
Endring ikke-kontrollerende interesser	(4)	(2)	(15)
Egenkapital UB	6 684	6 624	6 127

SAMMENDRATT KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		1.1. - 31.12.
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsresultat før renter, skatt, avskrivninger og amortiseringer	(40)	419	883	1 291	1 784
Endring i netto omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster	159	(1 074)	(812)	(2 137)	(2 871)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	119	(655)	71	(846)	(1 087)
Kjøp av eiendom, anlegg og utstyr	(107)	(75)	(481)	(234)	(349)
Oppgjør kjøp/salg av datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	-	-	(2 686)	(44)	(44)
Netto betaling kjøp/salg av aksjer tilgjengelig for salg	-	-	139	-	-
Andre investeringsaktiviteter inkludert aktivert egenutvikling av immaterielle eiendeler	(121)	(20)	(200)	(62)	(106)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(228)	(95)	(3 228)	(340)	(499)
Netto økning av lån	-	-	3 248	-	-
Netto mottatte (betalte) renter	(24)	(1)	(41)	5	3
Netto utbetaling ved kjøp/salg av egne aksjer	-	-	(12)	(12)	(12)
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	(3)	(23)	(3)	-	(23)
Utbytte betalt til aksjonærene i morselskapet	-	-	(510)	(1 130)	(1 110)
- herav utbytte egne aksjer	-	-	1	-	3
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(27)	(24)	2 683	(1 137)	(1 139)
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler	(51)	47	(84)	80	108
Netto endring betalingsmidler	(187)	(727)	(558)	(2 243)	(2 617)
Betalingsmidler IB	1 436	2 908	1 807	4 424	4 424
Betalingsmidler UB	1 249	2 181	1 249	2 181	1 807

NOTE 1 | GENERELL INFORMASJON OG PRINSIPPER

Konsernregnskapet for 3. kvartal (delårsregnskapet) omfatter Kongsberg Gruppen ASA, dets datterselskaper og andeler i felleskontroller virksomhet og tilknyttede selskap som er inntatt etter egenkapitalmetoden.

Delårsregnskapet er utarbeidet i samsvar med IAS 34 (Delårsrapportering), børsforskriftene og i henhold til tilleggskravene som fremkommer i Verdipapirhandelsloven. Delårsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap, og bør leses i sammenheng med konsernregnskapet for 2015. Konsernregnskapet for 2015 ble utarbeidet i samsvar med regnskapslovens regler og internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er fastsatt av EU. KONGSBERG har i delårsregnskapet anvendt de samme regnskapsprinsipper som ble beskrevet i konsernregnskapet for 2015.

Konsernregnskapet for 2015 er tilgjengelig i elektronisk utgave på www.kongsberg.com.

Delårsregnskapet er ikke revidert.

NOTE 2 | ESTIMATER

Utarbeidelse av delårsregnskapet innebærer bruk av vurderinger, estimater og forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper og regnskapsførte beløp på eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Faktiske resultater kan avvike fra disse estimatene. De vesentligste vurderingene ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper og de viktigste kildene til usikkerhet, er de samme som ved utarbeidelsen av konsernregnskapet for 2015.

NOTE 3 | SEGMENTINFORMASJON

KDI ble formelt etablert 1.7.2016 og rapporteres under «Øvrig virksomhet». Enkelte virksomhetsområder er fra og med 3. kvartal flyttet til og fra KM som følge av etableringen av KDI. Sammenligningstallene er omarbeidet.

	DRIFTSINNTEKTER					EBITDA					EBITA				
	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.			1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.			1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2015	2016	2015	2016	2015	2015	2016	2015	2016	2015	2015
KM	1 849	2 487	6 538	7 501	10 197	(255)	328	211	877	1 109	(293)	271	78	731	909
KDS	897	908	3 142	3 066	4 149	169	131	528	412	695	135	101	430	330	590
KPS	506	392	1 537	1 177	1 777	24	3	103	165	227	16	(9)	76	127	177
Øvrig	176	222	676	721	909	22	(43)	41	(163)	(247)	17	(43)	31	(170)	(271)
KONSERN	3 428	4 009	11 893	12 465	17 032	(40)	419	883	1 291	1 784	(125)	320	615	1 018	1 405

Sammenligningstabell KM:

NOK millioner	2014					2015					2016	
	Q1	Q2	Q3	Q4	2014	Q1	Q2	Q3	Q4	2015	Q1	Q2
Driftsinntekter, ny organisering	2 328	2 336	2 395	2 509	9 568	2 556	2 458	2 487	2 696	10 197	2 395	2 294
Driftsinntekter, gammel organisering	2 365	2 359	2 433	2 546	9 703	2 611	2 509	2 541	2 777	10 438	2 478	2 360
EBITDA, ny organisering	345	369	449	257	1 420	349	200	328	232	1 109	250	216
EBITDA, gammel organisering	341	366	459	275	1 441	352	204	325	235	1 116	264	235
EBITA, ny organisering	305	328	405	211	1 249	305	155	271	178	909	201	170
EBITA, gammel organisering	302	324	415	225	1 266	309	159	275	183	926	219	191

NOTE 4 | ANDELER I FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Spesifikasjon av bevegelse på balanselinjen "Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper" 1.1. - 30.9.:

NOK millioner	Andel	Netto eiendel 1.1.16	Tilgang i perioden	Mottatt utbytte i perioden	Resultatandel i perioden ¹⁾	Utvidet resultat i perioden	Bokført andel 30.9.16
Patria Oyj	49,9 %	-	2 664	-	80	(102)	2 642
Kongsberg Satellite Services AS	50,0 %	317	-	(60)	58	-	315
Øvrige		49	-	(7)	9	-	51
Sum		366	2 664	(67)	147	(102)	3 008

¹⁾ Resultat fra selskap som er selvstendige skattesubjekter, som for eksempel aksjeselskap, er inntatt etter amortisering og skatt.

NOTE 5 | FINANSIELLE INSTRUMENTER

Langsiktige lån:

Beløp NOK millioner	Forfall	Nominell rente	30.9.2016		30.6.2016		31.12.2015	
			Nominelt beløp	Balanseført verdi	Nominelt beløp	Balanseført verdi	Nominelt beløp	Balanseført verdi
Obligasjonslån KOG06 - flytende rente ²⁾	11.9.17	2,88 %	-	-	257	257	500	500
Obligasjonslån KOG07 - fast rente	11.9.19	4,80 %	250	250	250	250	250	250
Obligasjonslån KOG08 - flytende rente	2.6.21	2,25 %	1 000	1 000	1 000	1 000	-	-
Obligasjonslån KOG09 - fast rente	2.6.26	3,20 %	1 000	1 000	1 000	1 000	-	-
Brofasilitet EUR 160 mill - flytende rente	24.2.19	1,95 %	1 435	1 435	1 491	1 491	-	-
Andre langsiktige lån ³⁾			76	76	80	80	97	97
Sum langsiktige lån ¹⁾			3 761	3 761	4 078	4 078	847	847
Syndikert trekkfasilitet (ubenyttet låneramme)	7.4.19		1 500		1 500		1 500	
Kassekreditt (ubenyttet)			500		500		-	

¹⁾ Forskjellen mellom balanseført verdi i oppstilling over finansiell stilling og beløp i denne note skyldes virkelig verdi på rentebytteavtalen knyttet til obligasjonslån KOG07 med verdi på NOK 12 millioner per 30.9.2016, NOK 25 millioner per 30.6.2016 og NOK 19 millioner per 31.12.2015.

²⁾ Obligasjonslån KOG06, pålydende NOK 257 millioner, har forfall 11.9.2017 og er reklassifisert til kortsiktig gjeld per 30.9.2016.

³⁾ "Andre langsiktige lån" er mindre låneopptak i enkelte av konsernets datterselskaper i lokale banker.

NOTER TIL DELÅRSREGNSKAPET

Andre langsiktige eiendeler

Verdien på aksjer tilgjengelige for salg har en merverdi per 30.9.2016 på NOK 110 millioner. Verdien har økt med 35 millioner i 3. kvartal, og skyldes økning i verdi på aksjene i Kitron ASA. Akkumulert er verdien på aksjer tilgjengelig for salg økt fra 1.1. med NOK 6 millioner. I 2. kvartal ble aksjene i KBC Advanced Technologies Ltd solgt med en gevinst på NOK 54 millioner som ble reklassifisert fra utvidet til ordinært resultat. Utvidet resultat for perioden 1.1 - 30.9.2016, NOK 28 millioner, inkluderer også en reversering av tidligere års nedskrivning på NOK 22 millioner.

Valutaterminer og rentebytteavtaler

Virkelig verdi på beholdninger klassifisert som kontantstrømsikringer har økt med NOK 1.290 millioner³⁾ før skatt i perioden 1.1. - 30.9.2016. Herav utgjør endring i virkelig verdi av valutaterminer en økning på NOK 1.083 millioner i samme periode. Spotkursene ved kvartalslutt var USD/NOK 8,06 og EUR/NOK 9,00.

Valutaterminer klassifisert som kontantstrømsikringer:

NOK millioner (før skatt)	Forfaller i 2016		Forfaller i 2017 eller senere		Totalt		
	Verdi basert på avtalte kurser	Virkelig verdi pr 30.9.16 ¹⁾	Verdi basert på avtalte kurser	Virkelig verdi pr 30.9.16 ¹⁾	Verdi basert på avtalte kurser	Endring i virkelig verdi fra 31.12.15	Virkelig verdi pr 30.9.16 ¹⁾
EUR	254	1	143	6	397	50	7
USD	3 789	(35)	1 383	(23)	5 172	1 037	(58)
Øvrige	(43)	(1)	(33)	(3)	(76)	(4)	(4)
Sum	4 000	(35)	1 493	(20)	5 493	1 083	(55)
Rullerte valutaterminer ²⁾		(82)		(342)		161	(424)
Totalt	4 000	(117)	1 493	(362)	5 493	1 244 ³⁾	(479)

¹⁾ Virkelig verdi er forskjellen mellom spotkurs 30.9.2016 og kurs på avtalte valutaterminer.

²⁾ Balanseført verdi knyttet til rullerte kontantstrømsikringer.

³⁾ Differansen mellom disse to tallene, NOK 46 millioner, skyldes endring i virkelig verdi på rentebytteavtaler, NOK 4 millioner, og basisswapper, NOK 42 millioner.

NOTE 6 | EGENFINANSIERT UTVIKLING

Egenfinansiert produktvedlikehold, forskning og utvikling ført over resultatet i perioden:

NOK millioner	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		2015
	2016	2015	2016	2015	
Produktvedlikehold	47	42	156	181	262
Forskning- og utviklingskostnader	163	111	569	548	745
Totalt	210	153	725	729	1 007

Egenfinansiert utvikling ført på balansen i perioden:

NOK millioner	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.		2015
	2016	2015	2016	2015	
Egenfinansiert utvikling	119	20	198	62	103

NOTE 7 | NÆRSTÅENDE PARTER

Styret er ikke kjent med at det i 3. kvartal i tilknytning til nærstående parter har vært endringer eller transaksjoner som på vesentlig måte påvirker konsernets finansielle stilling eller resultatet for perioden.

NOTE 8 | SENTRALE RISIKO- OG USIKKERHETSFAKTORER

Det er i løpet av kvartalet ikke avdekket nye vesentlige risiko- og usikkerhetsfaktorer utover hendelsene omtalt i «Årsrapport og Bærekraftrapport 2015», note 33 "Betingede utfall".

Økokrim meddelte 16. august 2016 at siktelsene mot Kongsberg Gruppen ASA og Kongsberg Defence & Aerospace AS, med påstand om grov korrupsjon i tilknytning til leveranser av kommunikasjonsutstyr til Romania i perioden 2003-2008, er henlagt.

For øvrig er konsernets vurdering av mulige finansielle effekter den samme som ved avleggelse av årsregnskapet for 2015.

For beskrivelse av konsernets behandling av ulike risikoer se «Årsrapport og Bærekraftrapport 2015».

NOTE 9 | SKATTEKOSTNAD

Skattesatsen per 3. kvartal er beregnet til 15,4 prosent. Årsaken til at den effektive skattesatsen er lavere enn skattesatsen på alminnelig inntekt er at resultatandel tilknyttede selskaper er innregnet etter skatt. I tillegg vil fritaksmodellen komme til anvendelse ved beregning av skattepliktig gevinst fra aksjesalg.

NOTE 10 | DEFINISJONER

KONGSBERG benytter begreper i konsernregnskapet som ikke er forankret i regnskapsstandarder etter IFRS. Nedenfor følger våre definisjoner og forklaringer til disse begrepene.

EBITDA/EBITA/EBIT

EBITDA/EBITA/EBIT anses av KONGSBERG å være normale begreper i regnskapssammenheng, men som IFRS ikke behandler i sine regnskapsstandarder. EBITDA er en forkortelse for «Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation» (resultat før finansposter, skatt, avskrivning og amortisering). KONGSBERG benytter EBITDA i resultatregnskapet som summeringslinje for andre regnskapslinjer. Disse regnskapslinjene er definert i våre regnskapsprinsipper som er en del av årsregnskapet for 2015. Tilsvarende gjelder for EBITA og EBIT.

Netto rentebærende gjeld

Netto rentebærende gjeld er nettobeløpet av regnskapslinjene «Betalingsmidler», «Langsiktige rentebærende lån» og «Kortsiktige rentebærende lån».

Restruktureringskostnader

KONGSBERG definerer restruktureringskostnader som lønn og arbeidsgiveravgift ved avslutning av ansettelsesforhold (som etterlønn og gavepensjon) i forbindelse med nedbemanning, samt husleie og relaterte kostnader eller eventuelle engangsbetalinger ved avslutning av leieavtaler før leieavtalens utløp for arealer som fraflyttes.

NOTE 11 | HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Salg av aksjer i Kitron ASA

19.10.2016 solgte Kongsberg Gruppen ASA 33.439.153 aksjer i Kitron ASA for NOK 5,50 per aksje. Etter salget eier KONGSBERG ingen aksjer i selskapet.

NOTE 12 | NEDSKRIVNINGER I KONGSBERG MARITIME

Kongsberg Maritime har i 3. kvartal foretatt nedskrivning av verdien på varelager, valutasikringer og andre regnskapsposter på totalt NOK 354 millioner. Av dette utgjør NOK 150 millioner nedskrivning av varelager, NOK 130 millioner nedskrivning av valutasikringer og NOK 74 millioner nedskrivning av andre prosjektrelaterte regnskapsposter, inkludert tap på kundefordringer.

Kongsberg Gruppen ASA
Kirkegårdsveien 45
Postboks 1000
3601 Kongsberg
T : (+47) 32 28 82 00
@ : office@kongsberg.com

kongsberg.com

WORLD CLASS
- THROUGH PEOPLE, TECHNOLOGY AND DEDICATION